

2. 8. 2018

Veďte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

GDPR / Adaptační zákon versus novináři

Zatím není přijatý adaptační zákon a mnozí novináři i redakce se dotazují, zda kvůli novým pravidlům ochrany osobních údajů hrozí omezování svobody tisku.

Důsledkem dosavadního nepřijetí adaptačního zákona je, že novinářům nesvědčí žádné speciální výjimky z povinností uložených obecným nařízením. Je však na místě primárně řešit to, do jaké míry vůbec GDPR na žurnalisty - v tom praktickém důsledku - dopadá.

Tak tomu totiž bude jen ve vztahu ke zpracování těch osobních údajů, které jsou obsaženy v evidenci nebo do ní mají být zařazeny. K výkladu tohoto pojmu srov. recentní judikaturu SDEU, rozhodnutí ze dne 10. července 2018 ve věci C-25/17. Soud zde dovedl, že údaje jsou v evidenci, pokud jsou uspořádány podle určených kritérií, na jejichž základě jsou v praxi snadno dohledatelné pro účely pozdějšího použití. Je irelevantní, zda takový soubor dat obsahuje specifické kartotéky nebo seznamy anebo jiné systémy sloužící k vyhledávání.

Je pravděpodobné, že v případě „běžné“ žurnalistiky bude k tvorbě evidencí docházet minimálně - samotné napsání článku, byť o nějaké osobě, dle našeho názoru nebude zahrnovat tvorbu evidence. Odlišná situace může být u investigativní žurnalistiky, kde si lze představit tvorbu a zpracovávání rozsáhlejších bází osobních údajů.

Riziko skutečného citelného zásahu do svobody tisku tak spíše nehrozí, a pokud, tak v relativně krajních případech. Tomu odpovídá i současná realita, kdy podle našich informací praktická činnost žurnalistů není obecným nařízením aktuálně zásadně dotčena a k omezování svobody tisku nedochází.

Problémové situace pro novináře

Budeme-li se pohybovat v té relativně úzké množině operací, o kterých je možné s jistotou říct, že jsou předmětem úpravy GDPR, základní kategorie problémů budou spjaty s určením právního základu pro zpracování tam, kde není možné využít oprávněný zájem (tedy pro „citlivé“ osobní údaje - nově pojmenované zvláštní kategorie osobních údajů), dále pak s povinností správce informovat o detailech zpracování a s právy subjektů údajů. Jinými slovy řečeno, žurnalista musí řešit, zda může některé údaje zpracovávat, měl by o takovém zpracování zpravit dotčenou osobu a měl by jí umožnit například vyslovit námitky proti zpracování.

Problematické by tedy mohlo být například to, že by novináři měli informovat osoby, o kterých tvoří investigativní reportáž, o tom, že zpracovávají jejich osobní údaje, případně z jakých zdrojů čerpají své informace. Na druhou stranu je znovu třeba připomenout, že GDPR se nedotýká celé činnosti žurnalisty.

Je však třeba podotknout, že pravidla v těchto oblastech byla stanovena již zákonem č. [101/2000 Sb.](#), o ochraně osobních údajů, a o revoluční změny se tedy rozhodně nejedná.

Hodnocení aktuální podoby návrhu výjimek pro novináře, který čeká na schválení v poslanecké sněmovně

Návrh adaptačního zákona počítá s omezením některých povinností správců a zároveň s oslabením některých práv subjektů - například by pro žurnalisty mělo být zjednodušeno odůvodnění toho, proč ten který údaj budou zpracovávat (§ 16 návrhu) a neměli by přitom být povinováni k rozsáhlému informování subjektů údajů, které by mohlo vést k narušení účelu zpracování (§ 17 návrhu) a případně též ohrožení zdroje informací (§ 18 návrhu). Na druhé straně by zase nemělo být tak snadné domoci se omezení či ukončení zpracování v případě, že subjekt se zpracováním nesouhlasí (srov. výjimku z práva na omezení zpracování osobních údajů a omezení práva na námitku podle § 19 a 21 návrhu). Návrh dále explicitně zakotvuje právní relevanci pro současnou praxi uvedení údaje od okamžiku poslední aktualizace obsahu, která nově představuje jeden ze způsobů, jak splnit povinnost oznamovat opravu nebo výmaz osobních údajů podle čl. 17 odst. 2 a čl. 19 GDPR (srov. § 20 návrhu).

Současná podoba výjimek rozhodně reaguje na kritická místa, na druhou stranu obsahuje množství vágních formulací, které dávají značný prostor orgánům aplikujícím právo. To je na jednu stranu dobře, na druhou stranu to znemožňuje objektivní hodnocení výjimek před vytvořením rozhodovací praxe.

Je otázkou, zda novináři potřebují tyto výjimky

Základní myšlenkou výjimek je ulehčit novinářům situaci pro případ, že budou opravdu zpracovávat osobní údaje za účelem svých činností, aby bylo zajištěno, že nebude dotčena svoboda tisku. Množinou případů, ve kterých tyto výjimky budou potřeba, budou situace, kdy vzniká evidence osobních údajů podléhající GDPR, a zároveň by plnohodnotná regulace takové evidence znemožňovala novinářům práci. Na druhou stranu, pro případy běžného psaní článků a jejich publikování nejsou výjimky potřebné.

Je k zamyšlení, zda je vhodná aplikovatelnost těchto výjimek například na novináři vytvářené databáze celebrit či jiných osob, které v rámci činnosti žurnalistů vznikají[1], a které mohou (například v případě bulvárního obsahu) znamenat zvýšený zásah do soukromí osob.

Využitá metoda právní regulace

Návrh v aktuálním znění je založený na koncepci systémových výjimek z jednotlivých pravidel stanovených GDPR; nejedná se tedy o katalog situací a jejich úprava, jako spíše o průřezové výjimky. To odpovídá i ustanovení obecného nařízení, které státům ukládá uvést právo na ochranu osobních údajů do souladu s právem na svobodu projevu, a specifikuje též oblasti pravidel (nikoli konkrétní situace), které je možno přizpůsobit národním potřebám.

Bude taková úprava efektivní a v praxi vymahatelná?

V těchto případech obecně platí, že je úkolem orgánů interpretujících a vymáhajících právo, aby se k neočekávatelným situacím, které nastanou, správně postavily a při aplikaci práva zohlednily účel dané úpravy. Před hodnocením tedy bude nutné počkat na související rozhodovací praxi.

Martin Loučka,

advokátní koncipient

[TaylorWessing e|n|w|c advokáti v.o.s.](#)

U Prašné brány 1078/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 819 216

e-mail: prag@taylorwessing.com

[1] Srov. např. databáze Wiki iDNES.cz, k dispozici >>> [zde](#). [cit. 26. 7. 2018].

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Smluvní autonomie vs. ochrana slabší strany v moderním kontraktačním právu](#)
- [Reklamáce vad stavby](#)
- [Konec „severních ateliérů“? Nový stavební zákon otevírá dveře k rekolaudaci ubytovacích jednotek na plnohodnotné byty](#)
- [Oceňování nemovitosti a přiměřená náhrada při zrušení spoluvlastnictví](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 33.: Prevence střetu zájmů \(jednatel × společnost\)](#)
- [Úročení jistoty \(kauce\), kterou skládá podnájemce nájemci - II. díl](#)
- [Když obecní pozemky již nemusí být obecní - institut mimořádného vydržení v obecním právu](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Dvě kiwi denně: EU schválila první zdravotní tvrzení pro čerstvé ovoce](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)